

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-202/05
Бања Лука, 23.03.2007. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца С. Т. из Т., кога заступа пуномоћник П. Р., адвокат из Б. Л., против тужене Р. С., Министарство унутрашњих послова РС ЦЈБ Д., коју заступа Р. Ј. правобранилаштво РС, сједиште замјеника у Д., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца против рјешења Окружног суда у Д. број Гж-353/04 од 17.01.2005. године, на сједници одржаној 23.03.2007. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Т. број Рс-22/03 од 11.02.2004. године утврђено је да тужиоцу није престао радни однос код тужене, па је тужена обавезана да тужиоца врати на посао и распореди га на радно мјесто у складу са његовом стручном спремом, да му успостави сва права из радног односа и надокнади му трошкове парничног поступка у износу од 755,00 КМ.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Д. број Гж-353/04 од 17.01.2005. године жалба тужене је уважена, првостепена пресуда укинута и тужба одбачена као неблагоприятна и недопуштена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилац побија другостепену одлуку због погрешне примјене материјалног права и предлаже да се оспорено рјешење укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужена није одговорила на ревизију тужиоца.

Ревизија није основана.

У овој парници тужилац захтијева да се утврди да му није престао радни однос код тужене, па слиједом тога да се тужена обавезе да га врати на рад, распореди га на радно мјесто у складу са стручном спремом и успостави му сва права из радног односа.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву тужиоца првостепени суд је утврдио: да је тужилац од 01.02.1982. године био у радном односу код тужене на неодређено вријеме; да му је у априлу мјесецу 1992. године усмено речено да више не долази на посао; да је тужиоцу радна књижица закључена са 06.04.1992. године; да је неспорно да тужена није никада донијела рјешење о престанку радног односа тужиоцу; да тужилац након овога није био у радном односу код неког другог послодавца и да се тужилац прије подношења тужбе суду обраћао туженој ради рјешавања радноправног статуса.

Код оваквог стања чињеница првостепени суд је закључио да је тужена била дужна у складу са чланом 78. Закона о основним правима из радног односа („Сл. лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90- даље: ЗОПРО) донијети и доставити тужиоцу рјешење о престанку радног односа у писменом облику са поуком о праву на приговор, па како тужена није тако поступила сматра да је тужиоцу онемогућено да се користи интерном заштитом коју имају у виду одредбе члана 79. и 80. ЗОПРО, те да му из тих разлога нису текли законски рокови. Имајући у виду одредбе члана 75. и 76. ЗОПРО првостепени суд налази утврђеним да тужиоцу није престао радни однос код тужене па је удовољио постављеном тужбеном захтјеву тужиоца.

Одлучујући о жалби тужене другостепени суд је закључио да је првостепена пресуда заснована на погрешној примјени материјалног права јер да првостепени суд није имао у виду да су рокови из члана 80. и 83. ЗОПРО, које се одредбе имају примијенити у конкретном случају у складу са чланом 359. Закона о државној управи, преклузивне природе. По оцјени другостепеног суда

тузилац је у априлу 1992. године сазнао да су његова права из радног односа повријеђена, па пропуст тужене да донесе рјешење о престанку радног односа тужиоцу није био препрека да тражи интерну, а потом и судску заштиту. Уважавајући да у периоду трајања стања непосредне ратне опасности и ратног стања тужилац није био у могућности тражити интерну заштиту, другостепени суд сматра да је то требао учинити у року од 15 дана након укидања наведених стања почев од 19.06.1996. године, а потом и судску заштиту у року од 30 дана, да би се његова тужба сматрала допуштеном и благовременом. Из наведених разлога је другостепени суд позивајући се на одредбе члана 224. став 1. тачка 4. и члана 67. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник Р. С." бр. 58/03, 85/03 и 74/05- даље: ЗПП) првостепену пресуду укинуо и тужбу одбацио.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Правилно је другостепени суд закључио да се конкретни спор има разријешити примјеном одредби Закона о државној управи, а у складу са чланом 359. тог закона у погледу права и дужности радника из радног односа у државним органима која нису уређена тим законом, имају се примијенити одредбе Закона о основним правима из радног односа, јер су ови прописи били на снази у вријеме настанка спорног односа. Правилно је другостепени суд закључио да је тужба коју је тужилац поднио суду недопуштена и неблаговремена јер да није затражио интерну заштиту у законом прописаном року односно у року од 15 дана од укидања стања непосредне ратне опасности и ратног стања, а потом у законом прописаном року и судску заштиту. Рокови за интерну заштиту, а потом судску заштиту на идентичан начин прописани су одредбама члана 343. и 344. ЗДУ као и чланом 80. и 83. ЗОПРО.

Из стања списка предмета произилази неспорним да је тужиоцу у априлу 1992. године усмено саопштено да више не долази на посао и да од тада тужилац није остваривао ни једно право из радног односа. Већ тада тужиоцу је морало бити јасно да је повријеђено његово право на рад и сва друга права која из тог основног права произилазе. Стога пропуст тужене да донесе и достави тужиоцу рјешење о престанку радног односа није оправдање и не ослобађа тужиоца обавезе да искористи право на приговор и то не на одлуку о престанку радног односа, јер му таква одлука није достављена, него у односу на радње којим је његово право повријеђено.

Неспорно је да тужилац није искористио право на приговор надлежном другостепеном органу тужене ради заштите својих права у априлу 1992. године а ни касније то јест у року од 15 дана након укидања стања непосредне ратне опасности и ратног стања, а да је тужбу поднио суду тек 13.11.2000. године. Овим пропустом тужилац је изгубио не само право на тужбу него и право из радног односа чија се заштита овом тужбом тражи. Због тога није било основа да се нижестепени судови упуштају у расправљање и мериторно одлучивање у овом спору.

Наводи ревидента да се више пута обраћао туженој ради регулисања радноправног статуса не могу се прихватити основаним. Тужилац није доказао да је благовремено поднио писмени захтјев за заштиту својих права надлежном органу тужене, него тек 2000. године, а евентуално усмено обраћање и када би се прихватило да је учињено није од значаја за одлуку у овом спору, јер је релевантно само писмено обраћање надлежном органу ради заштите права из радног односа.

Тужилац у ревизији истиче да су оспореном одлуком повријеђена његова права гарантована чланом 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода и чланом 39. став 2. Устава Р. С..

Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода као и Устав Б. и Х. и Устав Р. С. не спречавају домаће законодавство да пропишу рокове и услове за заштиту појединих права као што је и овдје случај. Под претпоставком да је тужба тужиоца благовремена и дозвољена било би услова за мериторно расправљање и одлучивање у овом спору, што значи за испитивање законитости престанка радног односа тужиоцу. Пошто ове процесне претпоставке нису испуњене, таква могућност је искључена па се ни ови наводи ревидента не могу прихватити основаним.

Из изложеног произилази да оспорено рјешење нема недостатака на које указује ревизија тужиоца. Стога је примјеном члана 248. у вези са чланом 254. став 4. ЗПП-а одлучено као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић